



Ajankohtaista lainsäädännössä

Anna-Maija Pajukallio
ympäristöneuvos, ympäristöministeriö
UUMA-seminaari 29.10.2020

Sisältöä

- Jätelainsäädäntö uudistuu
- Valtakunnallinen jätesuunnitelma
- Muita toimia kierrätyksen edistämiseksi
- Jäte- ja tuotetietojärjestelmä
- Kertakäyttömuovidirektiivi
- EoW-valmistelua
- MASA-ilmoitus
- Ajankohtaista ympäristönsuojelulainsäädännöstä
- Kiertotalousohjelma



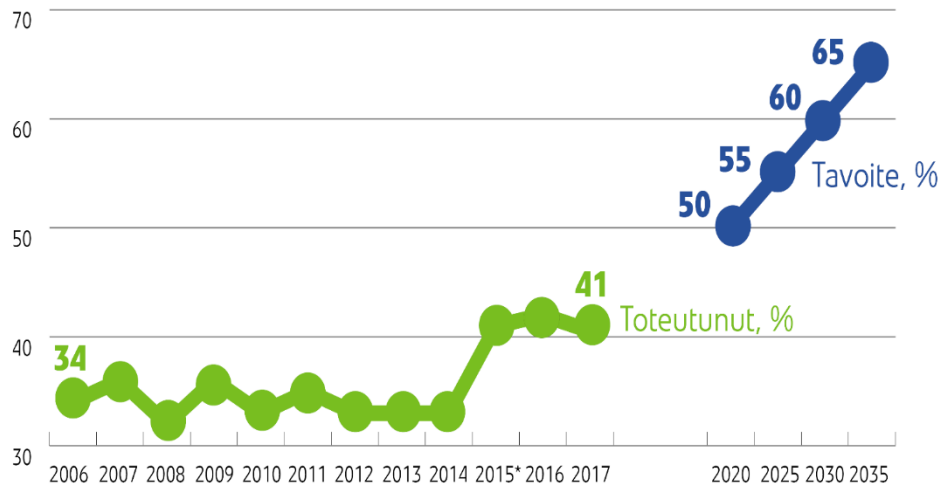
Jätelainsäädäntö uudistuu 2021

- Syyt uudistukselle
 - EU:n jätesäädöspaketin täytäntöönpano; täytäntöönpanon määräaika 5.7.2020
 - Tiettyjä kertakäyttöisiä muovituotteita koskevan SUP-direktiivin täytäntöönpano tuotekieltojen ja merkintöjen osalta
 - Hallitusohjelma, strateginen kokonaisuus 3.1, tavoite 6: ”**Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä**”
- Valmistelu viivästynyt runsaan lausuntopalautteen ja kriittisiin kysymyksiin liittyvien poliittisten neuvottelujen vuoksi: HE eduskuntaan tänä vuonna, lait ja asetukset voimaan kesällä 2021
 - **Olennaisia muutoksia jätelakiin ja lähes kaikkiin jätealan asetuksiin (12 kpl)**
 - **Jätetietojärjestelmän kehittäminen**
 - **Valtakunnallisen jätesuunnitelman päivittäminen**



Jätedirektiivien kierrätys- ja hyödyntämistavoitteet

Yhdyskuntajätteen kierrätysaste ja tavoitteet



*Kuitupakkausten tilastointimenetelmään tehtiin muutos.

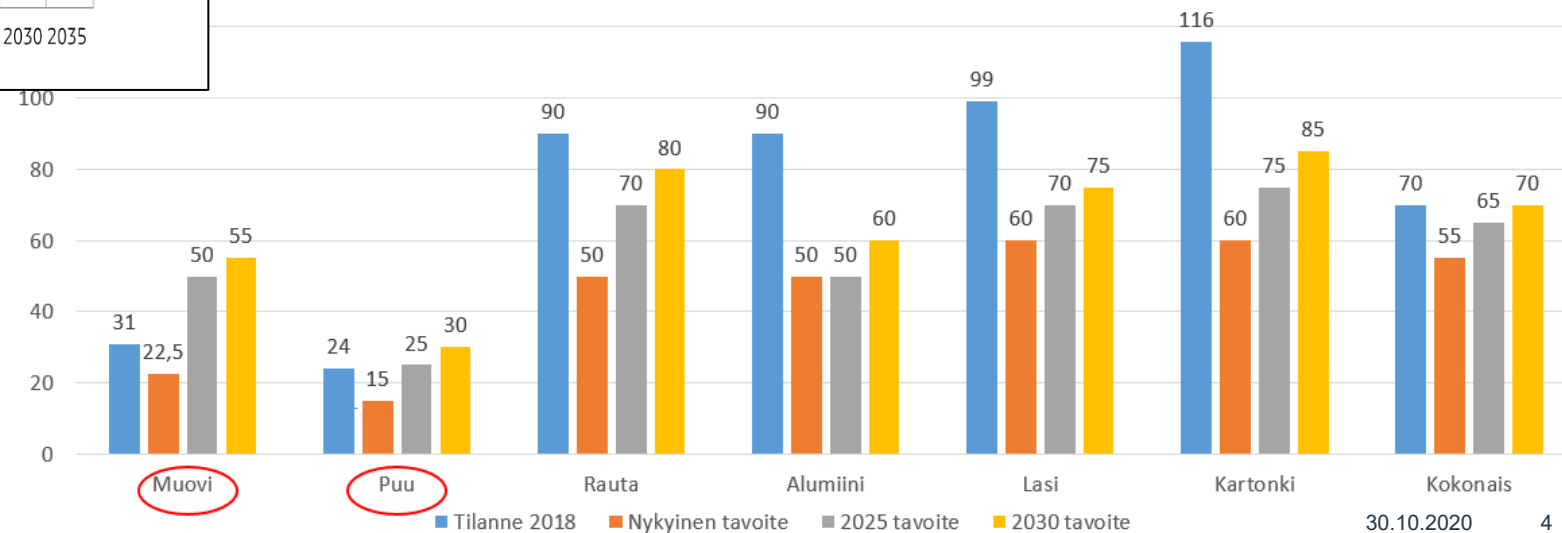
➤ Tavoitteiden uudelleentarkastelu 2025

- ml. rakennus- ja purkujätteen materiaalikohtaiset kierrätystavoitteet
- tavoitteet tuotteiden uudelleenkäytölle

Rakennus- ja purkujätteen materiaalina hyödyntämisen tavoite 70 % vuonna 2020

- Nykyinen toteuma n. 50-60 %

Pakkausjätteen kierrätysaste ja tavoitteet

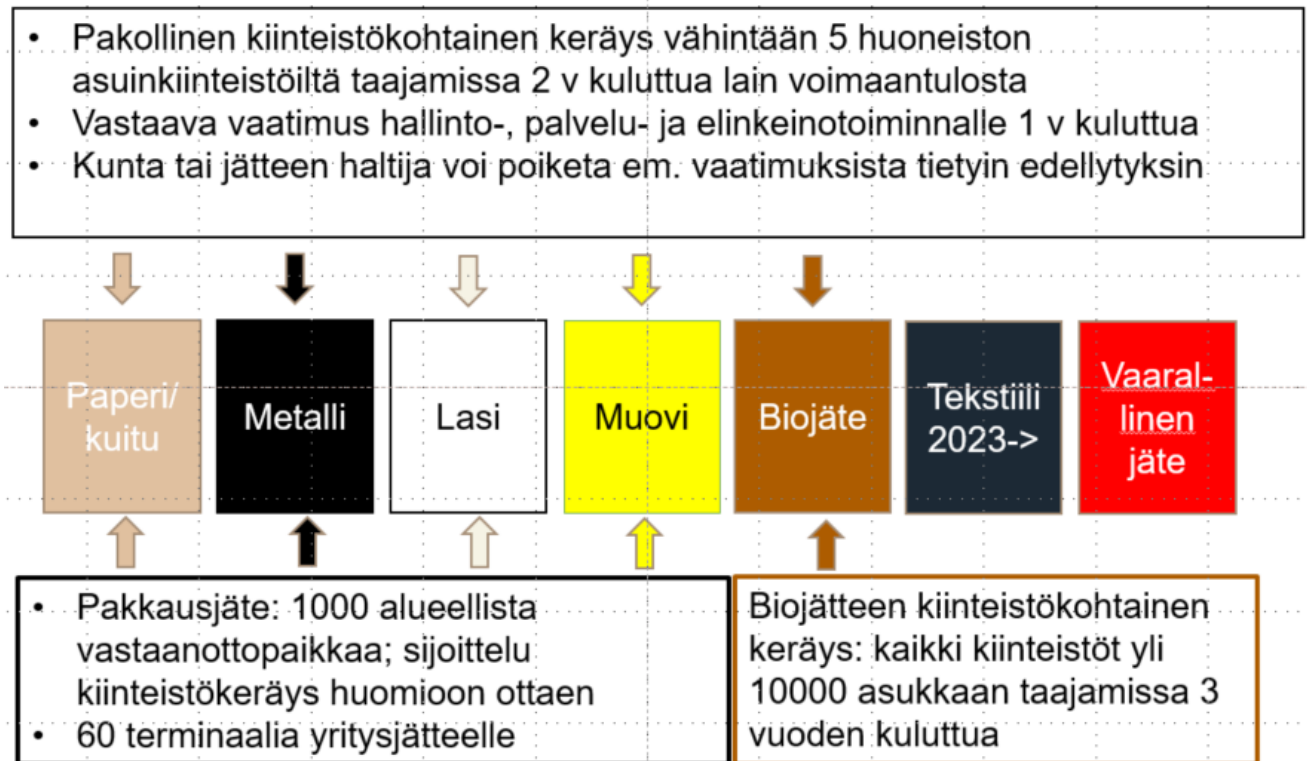


Toimia tavoitteiden saavuttamiseksi

HE-luonnoksen ehdotuksia mm.:

- Erilliskeräysvelvoitteiden tiukentaminen
- Kunnan ja tuottajien yhteistoimintavelvollisuus pakkausjätteen erilliskeräyksessä asuinkiinteistöiltä; kunta kerää, tuottaja korvaa kustannuksia
- Kunnan vastuulla olevan jätteen kuljetusjärjestelmän selkiyttäminen
- Kielto sijoittaa kaatopaikalle tai polttaa kierrätystä varten erilliskerättyä jätettä
- Kunnan velvollisuus ottaa käyttöön lajitteluun kannustava jätemaksu

Asetuksella säädettävät velvoiterajat (HE-luonnos)



Valtakunnallinen jätesuunnitelma päivitettävä vuoteen 2027

- Nykyinen voimassa ja tavoitevuosi 2023
- Päivitystarve syntyi, kun
 - jätedirektiivin uudistuksessa tuli (2018/98/EY) uusia sisältövaatimuksia
 - hallitusohjelmassa toive kierrätys ja kiertotalousvisiosta vuoteen 2030
- Tavoitteena uudistettu VALTSU valtioneuvostoon keväällä 2021
 - Valtionhallintoa sitova suunnitelma hyväksymisen jälkeen
- Painopistealueet: rakentamisen jätteet, biohajoavat jätteet, yhdyskuntajätteet sekä sähkö- ja elektroniikkaromu



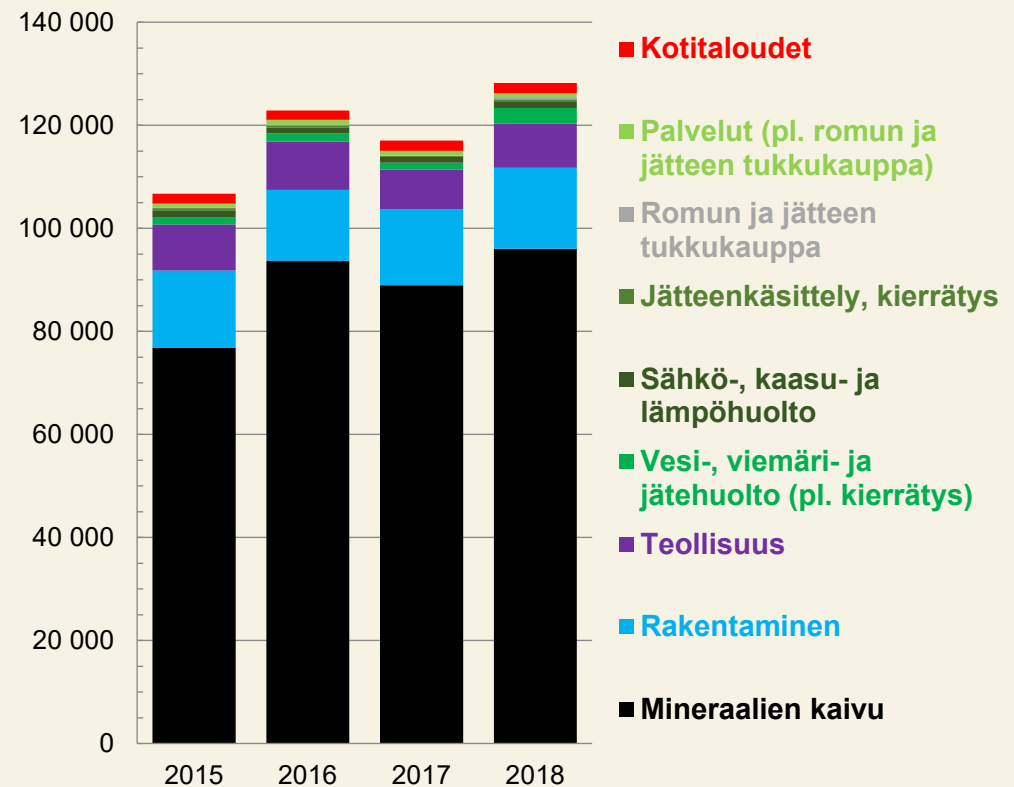
Rakentaminen suuri materiaalien käyttäjä

- Tavoitteena kiertotalous
- Kiertotaloudessa olennaista materiaalien pysyminen kierrossa
 - Rakentamisen sivuvirrat ja massat saatava kierto.
 - Muita sivuvirtoja voidaan käyttää rakentamisessa tarvittavia neitseellisiä luonnonvaroja korvaamaan.
- Ideoita kiertotaloutta edistäviksi valtionhallinnon tai muiden tahojen toimenpiteiksi päivitettävään Valtsuun?

Ideoita voi lähettää 13.11. asti sirje.sten@ym.fi

Syntynyt jätemäärä toimialoittain (1000 t/v)

Jättemäärä, 1000 t/v (Lähde: Tilastokeskus; Kuva: SYKE)

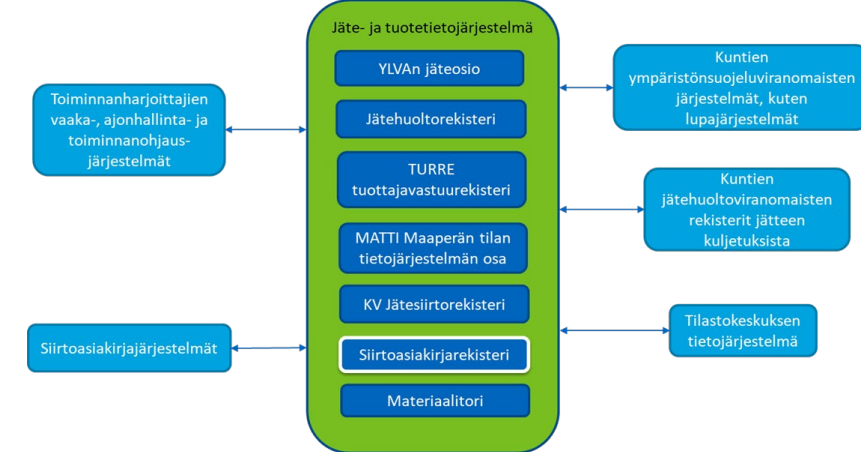


Muita toimia kierrätyksen edistämiseksi

- **Jäteverotuksen kehittäminen (vrt. hallitusohjelman kirjaus)**
 - Jäteveroa (kaatopaikka) koskeva YM:n taustaselvitys valmistuu 10/2020
 - VN-TEAS hanke: Jätteenpolton kiertotalous- ja ilmastovaikutuksiin vaikuttaminen eri ohjauskeinoin 05-12/2020
- **Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus (HE vuoden 2021 lopussa)**
 - Valmistelussa mm. rakennusten elinkaariominaisuudet (ml. materiaalien uudelleenkäytettävyys ja hyödynnettävyys materiaalina), velvollisuus tehdä rakennus- ja purkujäteselvitys
- **Uusia/laajenevia tuki-instrumentteja tulossa alan kehittämistoimien ja investointien tueksi (mm. EU:n aluekehitysrahasto EAKR ja elvytysrahat RFF)**
- **Valtakunnallinen ruokahävikki- ja biojättekampanja alkaa 21.10.**
 - **YM, MMM, Kivo, Kuntaliitto**, mukana myös SYKE (Circwaste), Kuluttajaliitto
 - SBB, PTY, ETL ja MaRa



Jäte- ja tuotetietojärjestelmän kehittäminen 2020-2022



- Tarkoituksena kehittää jäte- ja tuotetiedon keruuseen käytettäviä tietojärjestelmiä (YLVA, TURRE, JHR jne.), parantaa tiedonsaantia (tietopalvelut), perustaa rekisteri siirtoasiakirjatiedoille ja integroida eri järjestelmiä yhtenäisemmäksi jäte- ja tuotetietojärjestelmäksi
- Taustalla jätedirektiivien toimeenpanon aiheuttamat muutostarpeet sekä muut tunnistetut puutteet tietojen kattavuudessa, luotettavuudessa ja hyödynnettävyydessä sekä järjestelmien käytettävyydessä
 - *Visio: ”Käyttäjätavallisesta, digitaalisesta järjestelmästä on saatavilla luotettavaa ja kattavaa jäte- ja tuotetietoa, jonka avulla voidaan seurata ja kehittää jätehuoltoa, vastata raportointivaatimukseen sekä edistää kiertotaloutta.”*
- Tähän mennessä tehty esiselvitysvaihe, alettu toteuttaa siirtoasiakirjarekisteriä ja nyt valmistellaan hankkeen varsinaista asettamista ja organisointia
 - Raportointimuutosten, tietopalvelujen ja siirtoasiakirjarekisterin käyttöönotto todennäköisesti 2022
 - Sidosryhmien ja järjestelmän käyttäjien osallistumismahdollisuuksista huolehditaan
- Hankkeesta aletaan viestiä syksyn aikana Hankeikkunassa <https://valtioneuvosto.fi/hankkeet>
- Siirtoasiakirjarekisteri <https://ym.fi/hankesivu?tunnus=YM026:00/2020>



Kertakäyttömuovidirektiivin (EU) 2019/904 täytäntöönpano

- Merkinnot ja tuotekiellot jo osana viimeistelyssä oleva jätelaki-HE:tä
- Edellyttää muilta osin uutta jätelain muutosta – muutoksia ja lisäyksiä erityisesti tuottajavastuuseen
- Edellyttää myös eräiden SUP- tuotteiden kansallisten kulutuksen vähennystoimien määrittelyä ja niiden ilmoittamista komissiolle
 - Toimien valinta / toimeenpano esim. Muovitiekartan ja VALTSUn kautta

VAATIMUS	TUOTTEET
Tuoteryhmän kulutusta vähennettävä kansallisen tavoitteen mukaisesti v.2026 mennessä (artikla 4)	mukit, syömävalmiin ruuan pakkaukset
Kiellettävä markkinoille saattaminen (artikla 5)	muoviset aterimet, lautaset, pillit, vaahdotetusta polystyreenistä valmistetut mukit, juomapakkaukset ja syömävalmiin ruuan pakkaukset, vanupuikot, juomien sekoitustikut, ilmapallojen varret oxo-muovista valmistetut tuotteet
Muovista valmistetun korkin on pysyttävä kiinni juomapakkauksessa käyttövaiheen aikana. Pulloissa käytettävä kierrätysmuovia tietty osuus (artikla 6)	max. 3 litran juomapakkaukset, mukaan lukien yhdistelmäpakkaukset
Tuotteeseen tai sen pakkaukseen roskaantumista ehkäiseviä merkintöjä (artikla 7)	terveysiteet, tamponit, tamponin asettimet, kosteuspyyhkeet, suodattimelliset tupakkatuotteet ja suodattimet, juomamukit
Laajennettu tuottajavastuu, mukaan lukien tietty kustannusvastuu siivouksesta (artikla 8)	Suodattimelliset tupakkatuotteet ja suodattimet. Syömävalmiin ruuan pakkaukset, max. 3 litran juomapakkaukset, mukit, kevyet kantokassit. Kosteuspyyhkeet ja ilmapallot. Muovia sisältävillä kalastustuotteilla vain erilliskeräys satamista ja valistus.
Erilliskeräys 77 % v. 2025 -> 90 % v. 2029 markkinoille saatettavista muovituotteista (artikla 9)	max 3 litran kertakäyttöiset juomapullot ja niiden korkit ja kannet



EoW-valmistelua

EoW = End of Waste = jätteeksi luokittelun päätyminen

- Keskustelutti jätelakityöryhmässä, kriittinen lausuntopalaute jätelaki-HE:n ehdotuksista
=> perustetaan työryhmä seuraamaan ja kehittämään päätöksentekomenettelyitä
- Jätelain muutoksen myötä tapauskohtaiset päätökset edellytetään jatkossa merkittäväksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja päätökset olisi julkaistava netissä
 - lisää menettelyn läpinäkyvyyttä.
- Ympäristöministeriö julkaisi (2019) muistion tapauskohtaisesta päätöksenteosta
 - tavoitteena yhtenäistää ja helpottaa hakemuksia ja päätöksentekoa.
[file:///C:/Users/03022565/Downloads/YM%20muistio_J%C3%A4tteesi%20luokittelun%20p%C3%A4%C3%A4ttymist%C3%A4%20koskeva%20tapauskohtainen%20p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6ksenteko_rev_300819%20\(6\).pdf](file:///C:/Users/03022565/Downloads/YM%20muistio_J%C3%A4tteesi%20luokittelun%20p%C3%A4%C3%A4ttymist%C3%A4%20koskeva%20tapauskohtainen%20p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6ksenteko_rev_300819%20(6).pdf)
- **Ensimmäinen kansallinen EoW-asetus (betonimurske) lähdössä lausunnoille, kun pykälät on saatu ruotsinnettua**
- Vireillä myös muita jätelajikohtaisia asetusvalmisteluhankkeita (mekaanisesti kierrätetty muovi, kemiallisesti kierrätetty muovi, jätteenpolton kuona)

EoW-kysymykset pohdittavana myös vireillä olevan lannoitevalmistelainsäädännön uudistuksessa (EU:n lannoitevalmisteasetuksen toimeenpano)



Komission EoW-työ

Komission toimet EoW-menettelyn kiertotalouden toiminta-suunnitelmassa

1. selvittää mahdollisuuksia kehittää EU-laajuisia EoW-kriteerejä

- vuosien tauko valmistelussa
- poistaisi/vähentäisi ko. jätelajien osalta eri jäsenmaiden erilaisia tulkintoja jätteen siirrossa
- Suomen kannalta kiinnostavat jätelajit ?

2. pyrkii yhdenmukaistamaan tapauskohtaista ja kansallista päätöksentekoa

- taustaksi komissio teettänyt selvityksen EoW- ja sivutuotekäytännöstä jäsenmaissa
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/beb56eaa-9fc0-11ea-9d2d-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-131914225>



Betonimurskeen jätteeksi luokittelun päättyminen

- Asetuksessa säädettäisiin arviointiperusteista betonimurskeen jätteeksi luokittelun päättymiselle
- Tätä varten asetuksessa asetettaisiin vaatimukset:
 - ✓ Syöteenä käytettävän betonijätteen laadulle
 - ✓ Hyödyntämistoimelle (käsittelyvaatimukset)
 - ✓ Murskeen laadulle sekä laadunhallinnalle
- Lisäksi asetukseen sisältyisi säännökset:
 - ✓ Murskeen sallituista käyttökohteista
 - ✓ Vaatimustenmukaisuusilmoituksen sisältövaatimuksista
- Toimintaa olisi harjoitettava luvanvaraisessa laitoksessa
 - Mobiilimurskaimella tms. rakentamis- tai purkupaikalla tapahtuva toiminta ei sisältyisi soveltamisalaan



MASA-rekisteröinnistä ilmoitukseen

MASA = maa-aines(jätteen) hyödyntäminen

Lainsäädäntöhanke käynnistynyt yhteistyössä SYKE:n kanssa – MASA-rekisteröinnistä luovuttu

- taustalla lausuntokierroksen palaute ja sitä edeltänyt monivuotinen keskustelu
- YSLin muutos (ehkä uusi luku 14 a)
 - haittaa aiheuttavien maa-ainesten tutkimusvelvollisuus
 - kaivamista, hyödyntämistä, kiinteytystä ja välivarastointia koskeva ilmoitusmenettely
- Tarkentava VNa (hyödyntäen MASA-asetusluonnosta)
 - säännökset ilmoituksen ja sitä koskevan päätöksen tarkemmista sisältövaatimuksista
 - maa-aineksen kaivamisen, hyödyntämisen ja sitä edeltävän välivarastoinnin sekä maaperän kiinteytyksen tarkemmat edellytykset sekä tarpeelliset vaatimuksista toiminnasta mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi
- Eduskuntaan kevätistuntokaudella 2022



Komission vuoden 2021 työsuunnitelmasta poimittua

- Akkuja koskeva asetusehdotus (Q4/2020)
- Kestävä tuotepolitiikka aloite, ml. Ecodesign-direktiivin tarkistus, säädös (Q4/2021)
- Jätteiden siirtoasetuksen tarkistus, säädös (Q2/2021)
- POPs- asetuksen tarkistus (raja-arvot jätteissä), säädös (Q2/2021)
- Pakkaus- ja pakkausjätedirektiivin tarkistus, säädös (Q4/2021)
- Teollisuuspäästödirektiivin tarkistus, säädös (Q4/2021)
- **Rakennustuoteasetuksen tarkistus, säädös (Q3/2021)**
- Puhdistamolietedirektiivin arviointi
- ELV (romuajoneuvodirektiivi) – siirtynee ensi vuodesta, arviointi valmistuu loppusyksystä



Ajankohtaista ympäristönsuojelulainsäädännöstä

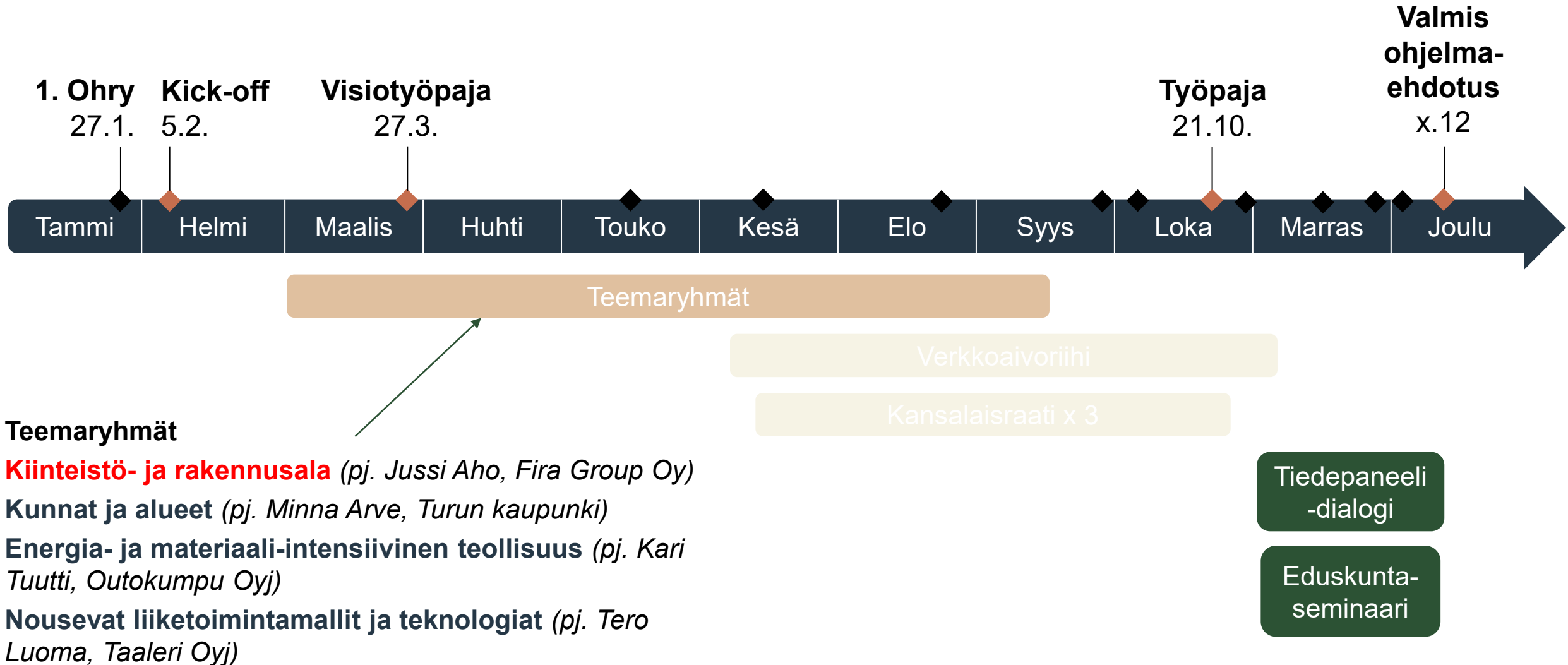
INTELU-hanke (VNTEAS) 4/2020

- Investointeihin liittyviä lupamenettelyjen nopeuttaminen käsittelyajaltaan vuoteen säilyttäen kuitenkin lupaprosessien ja -päätösten laatu vähintään nykytasolla.
- Ehdotukset saivat lausuntokierroksella ristiriitaisen palautteen
 - *Todennäköisestä käsittelyajasta tiedottaminen, erillislakeihin viittaukset hallintolakiin*
 - *Käsittelyajan tarkempi arvioiminen, tiedottaminen ja tarkentaminen*
 - *Määräajasta säätäminen*
 - *Muut kuin lainsäädännölliset keinot*

Teollisuuspäästödirektiivin arviointi ja päivitys

- Komission arviointi julkaistiin 23.9.2020
<https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/evaluation.htm>
 - IED tehokas ilmapäästöjen vähentämisessä, mutta vähäisempi kontribuutio kiertotalouden ja ilmastotavoitteiden edistämässä
 - IED:n hallintomalli, ml. BREF prosessi, on ollut menestystarina
- IED:n päivitysehdotusta odotetaan vuoden 2021 loppuun mennessä.
 - mm. kiertotalouden ja teollisuuden ilmastotoimien nykyistä parempi tukeminen

Kiertotalousohjelman aikataulu 2020



Kiitokset!

puh. 050 461 8652

Anna-maija.pajukallio@ym.fi



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi



Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

